

POSTI- JA TELEHALLITUKSEN

KIERTOKIRJEKOKOELMA

1984

Nro 1

Nro 1

Kiertokirje

Pääjohtaja Pekka Tarjanteen uudenvuodentervehdys
posti- ja telelaitoksen henkilökunnalle

Posti- ja telelaitos on tietoliikennettä harjoittava palvelulaitos, jonka toiminta rahoitetaan budjettiteitse valtiomme korkeimman johdon päätöksin. Valtion budjetissa meille annetaan ne taloudelliset voimavarat, joiden puitteisiin me toimintamme sopeutamme. Lisäksi meille määrätään ulkopuolelta paljon toimintaamme rajoittavia tekijöitä, muun muassa määrätään montako henkilöä meillä saa olla palveluksessa, montako uutta henkilöä voimme ottaa ja kuinka monta meidän tulee mistäkin päin supistaa. Eri toimenpitein meille asetetaan myös tavoitteita niin palvelutason kuin tuotonkin osalta.

Viime budjettivuodet ovat olleet laitoksellemme köyhiä. Ne ovat olleet niin köyhiä, että voimavarojen puute on monessa tapauksessa pahasti jarruttanut toimintaamme. Olemme joutuneet ajamaan puolivaloin. Näin siitäkkin huolimatta, että tiedämme täysimittaisen toiminnan tuottavan laitoksellemme — ja siis valtiolle — tuloja enemmän kuin mitä toimintaan sijoitetut varat olisivat kuluttaneet. Asiakkaat olisivat myös innolla valmiit ostamaan palvelujamme ja meillä itsellämme olisi halua ja valmiutta myydä ja markkinoida, tyydyttää asiakkaidemme tarpeita. Kantona kaskessa ovat kuitenkin määrärahojen puutteet, ei ole ollut varaa investoida laitteisiin, toteuttaa laajennuksia ja hankkia tarvittavia tykötarpeita.

Meillä posti- ja telelaitoksessa on viime vuosina ajettu läpi taloudellista ajattelua ja markkinointihenkisyyttä. Yhä laajemmin on alettu katsoa kannattavuuksia, laskea katteita ja tunnuslukuja sekä hyväksyä laitoksemme toimintaan liikelaitokselle luontaisia toimintoja. Olemme perustaneet asiakasneuvottelukuntia, olemme kansainvälisiltä kentiltä imeneet itseemme uutta tietoa, olemme seuranneet kehitystä tietoliikennealalla ja olemme itse aktiivisesti soveltaneet tiedettä käytäntöön — usein maailman eturivin maiden joukossa. Tämän kaiken vastapainoksi olemme sitten painiskelleet resurssien, eli siis määrärahojen ja henkilökunnan vähyyden puutteessa. Sen sijaan että olisimme voineet tehokkaasti toimia ja viedä osaltamme kehitystä eteenpäin, olemme joutuneet kiristämään vyötä selvitäksemme peruspalvelujen tyydyttämisestä.

Tulevaisuus näyttää kuitenkin valoisammalta. Valtiontalouden vaikeudet voivat lähivuosina vähetä ja asenteet valtion liikelaitoksia kohtaan ovat selvästi parantuneet. Arvovaltainen ja laajapohjainen liikelaitoskomitea saa ehdotuksensa valmiiksi alkaneen vuoden aikana. Sen työn tuloksena laitoksemme liikelaitosasema tunnustettaneen lopullisesti ja meille annetaan mahdollisuudet toimia julkisena yhtiönä normaalin liikelaitoksen tapaan — tietenkin valtiolle tulosvastuullisena. Olen vakuuttunut, että laitoksemme piiristä löytyy sitä asian-tuntemusta, jolla tällaista liikelaitosta pyöritettäisiin, toimintaa järkiperaistettaisiin ja tehtävät hoidettaisiin asiakkaidemme parhaaksi. Asiakkaidemme tarpeiden tyydyttämistä varten toimintamme on tarkoitettu ja meidän tehtävämme on maamme tietoliikenteen hoidosta vastaaminen meille uskottun toimialueen puitteissa. Me pystymme täyttämään meille asetetut vaatimukset, mutta meille tulee turvata mahdollisuus tehdä se järkevällä ja tarkoituksenmukaisella tavalla.

Vuosi 1983 tulee laitoksemme osalta jäämään aikakirjoihin liikenteen hoidon kannalta hyvänä vuotena, kaikista taloudellisista vaikeuksista huolimatta. Olemme vuoden aikana selvinneet omassa taloudenhoidossamme kohtuullisesti, olemme kehittäneet toimintaamme,

Postiasemille jakelu nro 1

ottaneet käyttöön uusia palveluja, tehneet tunnetuksi toimintaamme ja ennen kaikkea hoitaneet tunnollisesti tiedonvälittäjän tehtäväämme. Tehtävät on hoidettu, kiitos siitä kuuluu koko laitoksemme henkilökunnalle.

Vaikka sanonkin, että vuosi on liikenteen hoidon kannalta ollut hyvä, varoittaisin kuitenkin selvästä optisesta harhasta. Vuosi näyttää hyvältä ja varmasti sitä olikin, mutta investointivarojemme niukkuus sisältää aikapommin. Jos jatkuvasti joudumme tyydyttämään investointitarpeemme rimaa hipoen — juuri ja juuri kaikkein välttämättömimmästä selviten — muodostuu kuva, ettemme ehkä tarvitsekaan enemmän investointivaroja. Tosiasia kuitenkin on, että jos palveluverkostomme kerran päästetään rappeutumaan on tuloksena vuosikausien lama ja sen jälkeen moninkertaiset investoinnit!

Kuluneen vuoden aikana on ollut useinkin ilo katsoa toimintaamme. Innolla on painiskeltu uusien asioiden, uusien sovellutusten ja uusien suunnitelmien kimpussa. On mietitty vaihtoehtoja ja parasta ratkaisua. Työryhmä toisensa jälkeen on saanut suunnitelmansa valmiiksi ja toimikuntien mietintöjä on lyöty kasaan lukuisia. Ei voi välttyä ajatukselta, että tämä yhteinen yrityksemme on alettua sisäistää yhä enemmän todellakin yhteiseksi yritykseksi, jonka eteenpäin meno on meistä itsestämme viime kädessä kiinni. Me tämän posti- ja telelaitoksen muodostamme ja meidän mukanaamme se seisoo tai kaatuu. Yhteishenkeä löytyy, kun sille annetaan tilaisuus ilmetä.

Vielä kuitenkin törmää aivan liian usein turhaan, tärkeilevään ja omaa asemaa korostavaan byrokraatiaan. Aivan liian usein jää vielä moni käyttökelpoinen suunnitelma toteuttamatta ja paperit kellastuvat pöydälle. Aivan liian usein vielä asioiden järkevää ja joustavaa hoitoa haluaa joku vaikeuttaa turhilla kiemuroilla ja kuviolla vain siksi, että juuri häntä ei ole riittävästi otettu huomioon tai että juuri hänen puumerkkiään ei ole painettu paperin nurkkaan. Näillä asenteilla ei ole jalansijaa nykyaikana. Hyvän asian tukeminen on tärkeämpää kuin se, kuka sen esitti.

Vuosi 1983 näyttää — kuten sanottu — liikenteellisesti olleen hyvä vuosi. Arviomme vuoden tilinpäätöksestä osoittavat, että posti- ja telelaitos tuottaa noin 440 miljoonaa markkaa ylijäämää. Tämä merkitsee noin 13 %:n korkoa käyttö- ja vaihto-omaisuuteemme sidotulle pääomalle. Postitoimen takavuosien alijäämäisyys on kurottu hienosti kiinni. Tasapainottamisohjelma on purrut: tasapainotilanne alkaa olla tosiasia. Alijäämää muodostunee enää noin 10—20 miljoonaa. Teletoimessa tulos osoittanee ylijäämää noin 450—460 miljoonaa markkaa.

Posti- ja telelaitoksen reaalityuloilla mitattu volyymien kasvu oli ennakkoarvioiden perusteella vuoden 1983 aikana vajaa 8 %. Luku on kutakuinkin viime vuoden suuruusluokkaa. Jos vertauskohdaksi otetaan vuosien 1972—1982 keskimääräinen tietoliikenteen kasvu, joka oli 6,6 % vuodessa, voidaan perustellusti päätyä väitökseeni liikenteellisesti hyvästä kasvuvuodesta.

Postiliikenne näyttää kasvaneen yli 4 % ja teleliikenne noin 10 %.

Taloudellista tulostamme voidaan pitää täysin tyydyttävänä. Postiliikenteen tariffit nousivat joulukuusta 1982 joulukuuhun 1983 yhteensä 12,2 %. Samaan aikaan teleliikenteen tariffit nousivat vain 1,8 %. Yhdessä nämä muutokset nostivat posti- ja telelaitoksen hoitaman tietoliikenteen tariffi-indeksiä 6,2 % tarkasteluvälin aikana. Kokonaistulomme kasvoivat edellisestä vuodesta noin 14 % eli 5 mrd markkaan. Kustannusten nousu oli noin 13 %, josta hintatason nousua oli runsaat 10 % ja käyttömenojen volyymien kasvua noin 2 %. Tästä parin prosentin kasvusta reilu yksi prosentti aiheutui laskennallisen eläkevastuumme prosenttiluvun noususta 19 %:sta 21 prosenttiin maksetuista palkoista.

Erityisesti kannattaa panna merkille, että koko laitoksemme tuottavuus nousi noin 5 % ja työn tuottavuus noin 6 %. Tästä tuottavuuden kasvusta kiitos kuuluu henkilöstöllemme, jokaiselle meistä. Tässä näkyy työemme tehostuminen ja toimintamme järkiperaistamistoimet.

Viime vuotta vietettiin maailmanlaajuisesti Tietoliikenteen vuotena. Monilla erityisen teeman merkeissä vietetyllä vuodella on tapana painua vuoden vaihtuessa unholaan. Itse vuodenkin vieto on saattanut olla vain nimen hokemista sopivissa yhteyksissä. Tietoliikennevuosi on kuitenkin meille postitieteläisille ollut todellista työtä tietoliikenteemme kehittämiseksi ja sen käytännön hoitamiseksi. Meille ei Tietoliikennevuosi jäänyt vain huitaisuksi ilmaan.

Meille jokainen vuosi on uusi Tietoliikennevuosi.

Tietoliikennevuoden aikana kiinnitettiin eri tavoin kansalaisten ja eritoten päättäjien huomiota tietoliikenteen kasvavaan merkitykseen ja tekniikan tarjoamiin mahdollisuuksiin entistä tehokkaamman ja tarkoituksenmukaisemman viestinnän toteuttamiseksi. Uskon, että tässä suhteessa Tietoliikennevuosi oli todellakin paikallaan. Se oli kynnyks ja oven avaus uuteen tietoyhteiskuntaan.

Uuden teletekniikan ja uusien teknologioiden mukanaan tuoma muutos — siirtyminen tietoyhteiskuntaan — on vääjäämätön tosiasia. Näkyvimpänä seurauksena tästä kehityssuunnasta on tällä vuosikymmenellä tapahtuva siirtyminen toimistoautomaatioon. Perinteisen kirjoituskoneen tilalle on kovaa vauhtia tulossa näyttöpääte ja tekstinkäsittelylaitteet. Joku on sanonut, että nykyaikaisessa yrityksessä on tänä päivänä joka viidennellä näyttöpääte, mutta viiden vuoden kuluttua viidestä vain yksi voi työskennellä sähkökatkoksen aikana. Tämä karikoitu esimerkki toteutuu, mikäli yhteiskuntamme on valmis panostamaan teletekniikan kehittämiseen tarvittavia pääomia ja määrärahoja. Jos näin ei tehdä, näkyvät senkin seuraukset. Kansainvälinen kilpailukykyimme heikkenee merkittävästi ja sen seuraukset puolestaan ovat moninaiset. Kysymys onkin siitä, onko meillä malttia telestyä!

Merkillepantavaa on, että tietoyhteiskunta on tällä hetkellä tulossa hyvää vauhtia jo koteihimme — kehitys saattaa muodostua tuntuvasti nopeammaksi kuin olemme aavistaneetkaan. Elektroniset pelit ja kodin laitteet ovat tasoittaneet tietä pientietokoneille ja näyttöpäätteille, jotka jo joulunaikaan ryntäsivät pukin paketeista varsin moneen kotiin.

Miten me sitten postiteleläisinä asennoidumme tähän uuteen tietoyhteiskuntaan ja sen tuloon? Meidän tehtävämme on tasoittaa tietä uuden yhteiskunnan tulolle. Meidän tehtävämme on osoittaa muulle yhteiskunnalle ne mahdollisuudet, joita teletekniikka tarjoaa. Meidän tehtävämme on esittää koko laajuudessaan niiden palvelujen valikoima, josta yhteiskuntamme voi valita omansa. Valinnan ei tule tapahtua meidän ehdoillamme ja meidän toimestamme, vaan valinnan tulee olla asiakkaidemme tietoliikennetarpeiden sanelema.

Jotta me tähän pystyisimme, meillä tulee olla tarvittavat voimavarat. Meillä tulee olla mahdollisuudet kokeiluun ja siitä saatavien tulosten esittelyyn. Meillä tulee olla mahdollisuudet tarjota asiakkaillemme valinnanvapaus.

Tähän valinnanvapauteen tähtää nimenomaisesti se merkittävä päätös, jonka posti- ja telehallitus istunnossaan teki vuoden lopulla päätelaitteiden liberalisoinnista. Se tähtää asiakkaiden valinnanmahdollisuuden turvaamiseen. Se on myös meille haaste. Meidän tulee pystyä kilpailemaan muiden kanssa vähintäänkin tasavertaisina laitteiden tarjonnassa ja niiden toimittamisessa sekä näihin liittyvissä palvelukysymyksissä. Meidän tulee kilpailla, olla mukana kehityksessä ja olla valmiit ottamaan siinä kilpailussa ammattitaidollamme ja tiedoilamme johtoasema, johon asiakaskuntamme voi luottaa. Me pystymme siihen.

Perinteistä toimistamme on postipuolella työskennelty merkittävien asioiden parissa. Samaan aikaan kun kokeilut sähköisen postinkulun — elektronisen postin — piirissä ovat käynnistymässä on valmisteltu vuosisadan uudistusta: kirjelähetysten luokitusuudistusta. Tulevan maaliskuun alussa siirrytään perinteisestä kirjelähetysten sisältöön ja valmistustapaan perustuvasta luokituksesta uuteen järjestelmään. Siinä asiakkaat voivat itse valita lähetettävätkö he kirjeensä nopeana päivänpostina vai jonkin verran hitaampana säästöpostina. Säästöposti on 20—25 % päivänpostia huokeampaa ja sen lähettämiseen liittyy tiettyjä lisäehtoja, mm. 20 kappaleen vähimmäismäärä postituskertaa kohti. Tavoitteen mukaan päivänposti on perillä — jos se suinkin vain on mahdollista — seuraavana työpäivänä ja säästöposti kolmessa työpäivässä postittamispäivää lukuun ottamatta. Vanhan järjestelmän postikortit, painotuotteet ja pikkupaketit erillisinä lähetyksinä poistuvat sulautuen kirjeisiin.

Tällä uudistuksella pyritään varmistamaan tärkeämpien kirjeiden nopea perillemeno, vähentämään ilta- ja yötyötä, vähentämään lähetyksilähtönoista aiheutuvia kiistoja jne. Meidän kaikkien tulee myötävaikuttaa siihen, että uudistus onnistuu ja että siirtyminen uuteen järjestelmään tapahtuu mahdollisimman joustavasti.

Postin talouden tasapainottamisohjelma on taloudellisen tulosarvion mukaan edennyt tyydyttävästi. Erinäisiä uusia kehittämistoimia on vireillä ja työn alla. Merkillepantavaa mielestäni on, että näissä toimenpiteissä — samoin kuin kaikessa postitoimen kehitystyössä

—halutaan aktiivisesti säilyttää postin hyvä palvelutaso. Me emme saa omilla toimenpiteillä lämmä vaarantaa hyvää asiakaspalvelua ja tavoitteet täyttävää postinkulkua. Tyytyväinen postiasiakas on meille yhtä tärkeä niin Lapin perukoilla kuin suurkaupungin pääpostissakin. Myös näiltä osin resurssimme ja mahdollisuutemme on turvattava.

Tietoyhteiskuntaan siirtyminen on meille laitoksena haaste ja tärkeimmän osuuden siitä joutuu kantamaan eittämättä laitoksemme teletoimi. Perinteisten puhelimen, sähkeen ja teleksin rinnalle me olemme rakentaneet jo muhkeat uudet palvelut ja valmiuksia lisätä niitä entisestään. Koeliikenteessä meillä on useita palveluja ja niiden kaupallinen vaihe on edessä. NMT-verkkomme oli Pohjoismaiden automaattinen autoradiopuhelinverkko on saavuttanut käyttäjiensä suosion. Verkkoa voitaisiin laajentaa nykyistä tuntuvasti nopeammin, mikäli meillä olisi mahdollisuudet riittävään rahoitukseen. Teleteksipalvelun laajentamiselle ei liioin ole asiakaskunnan vähyys esteenä, pulaa on laitteista. YDV-verkkoa olemme hyödyntämässä pakettikytkentäisellä datasiirrolla eli uudella ns. datapakipalvelulla. Videoteksimme on kehittyneisyydessään koko maailman kärkisijoilla ainutkertaisine yhdyskäytävineen eri puolilla oleviin tietokantoihin. Valtakunnallinen kaukohaku on pääsemässä työn alle. Me rakennamme suuryhteisäntenneja ja valvontajärjestelmiä sekä välitämme satelliittiohjelmia. Meillä on vireillä monia muitakin uudistuksia ja hankkeita. Samaan aikaan me digitoimme, laskeemme valokaapeleita jne. Sanalla sanoen: me telestämme yhteiskuntaamme. Teletoimen hoito ei tänä päivänä enää ole telefoonijohtojen vetämistä ja sentraalien automatisointia, vaan kokonaisvaltaista tekniikan hyväksikäyttöä. Se tulisi muistaa niin meillä kuin muuallakin.

Koko ajan meidän tulee myös muistaa, että me emme ole yksin. Me elämme yhä yhdenyhdessä maailmassa, jota tietoliikenteen kehittyminen kutistaa entisestään. Mutta me emme ole yksin myöskään ihmisinä. Se tieto ja taito, joka meillä on, se on saatettava myös palvelemaan niitä, joille meillä on jotain annettavaa. Yhä useampi postiteleiläinen on antanut omaa panostaan myös kansainvälisessä toiminnassa. Viime syksynä me järjestimme ensimmäisen kehitysyhteistyökurssin postitoimen alalla. Saadut kokemukset ovat selvästi osoittautuneet hyödyllisiksi. Tätä suuntaa meidän tulee jatkaa. Meidän on tunnettava vastuumme myös laajemmin tietoliikenteen asiantuntijoina. Samalla me avaramme myös omaa maailmankuvaamme ja olemme myös saavana osapuolena.

Kotimaan toivomuslistalla alkavana vuonna on ennen kaikkea edistymisen kauan odotetun uuden telelain säädännön kohdalla. Toivottavasti vuoden kuluttua eduskunta ”jo” painiskelee sen kimpussa näin teletoimintaa edistäen. Päättynyt syksyhän kului päivänvasteisesti — teleliikenteen kehittymistä jarruttavan televeron säätämisen merkeissä. Keskinäisen työnjaon vahvistaminen posti- ja telelaitoksen sekä toimiluvanvaraisten puhelinlaitosten välillä on välttämättömyys, jonka toteutumista odotellessa jokainen päivä on liikaa. Myös teletekniikan kehittyminen ja sen soveltaminen vaativat toteutuksilleen puitteistoja, jonka vain uusi lainsäädäntö voi tuoda tullessaan.

Laitoksemme sisäinen yhteistyö kehittyi sekin, tosin ei jättiaskelin. Toivotaan, että hitaasti hyvää tulee. Edellisvuonna kiteytettiin piireissä ja yksiköissä johdon ja henkilöstön välinen yhteistyö ”kuuluisan” kiertokirjeen 22/82 ohjeisiin. Päättävän vuoden lopulla taas vahvistettiin yhteistoimintamenettely laitos- ja toimialatasoilla hyvässä yhteishengessä käytyjen neuvottelujen mukaisesti. Nyt odotamme yhdessä tuloksia.

Kiitän lämpimästi jokaista laitoksemme henkilökuntaan kuuluvaa hyvästä työpanoksesta ja toivotan koko posti- ja telelaitoksen henkilökunnalle hyvää ja menestyksellistä uutta vuotta!

Helsingissä tammikuun 1. päivänä 1984.

Pääjohtaja

Pekka Tarjanne